

مسجد مرکز نشر آثار اجتماعی شهادت و شهید

سیدجواد اشرفی

روزنامه‌نگار و خبرنگار

تربیت حسین فهمیده‌های دهه ۹۰ در کلاس مساجد

مساجد از صدر اسلام تاکنون، همواره در عرصه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی نقش‌آفرینی کرده‌اند. در عصر اخیر نیز مسجد همواره پایگاه مستحکم مردمی بوده است و در نهضت امام خمینی بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها برای مبارزه علیه رژیم طاغوت در مساجد پایه‌ریزی می‌شد.

در طول دوران مبارزه با رژیم شاه، به ویژه از سال ۴۲، مساجد به کانون‌های اصلی تصمیم‌گیری فعالیت‌های انقلابی تبدیل شد و چه بسیاری از جوانان مسجدی که زیر شکنجه ساواک یا با گلوله نیروهای ارتشی شربت شهادت را نوشیدند.

امام راحل در دوران مبارزات، تکیه و اعتمادی ویژه بر روی مسجد و مسجدی‌ها داشت و در نهایت همین بچه‌های مسجد که سال‌ها در مکتب اسلام تربیت شده بودند، توانستند با پشتیبانی از امام راحل انقلاب اسلامی را به ثمر برسانند و با تکیه بر فرهنگ شهادت‌طلبی که در مساجد آن را آموخته بودند، با تمام وجود به دفاع از دین پردازند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی و با آغاز دوران دفاع مقدس نیز مساجد نقش پررنگ‌تری نسبت به گذشته پیدا کردند. از اعزام نیروهای مردمی تا امور آموزشی و کمک‌های ارسالی به جبهه‌ها، همه در مساجد ساماندهی می‌شد. در دوران دفاع مقدس، مساجد روحیه شهادت‌طلبی و مبارزه با دشمنان غاصب را به نسل جوان آموزش می‌دادند و جوانان پس از اینکه از نظر باورهای دینی در وضعیت مطلوبی قرار می‌گرفتند، راهی جبهه‌های نبرد حق علیه باطل می‌شدند و جانانه در برابر دشمن ایستادگی می‌کردند و از شهادت نیز کمترین هراسی نداشتند.

رهبر کبیر انقلاب اسلامی همواره در سخنان خود به صورت مکرر بر حفظ جایگاه مسجد تأکید می‌کردند و می‌فرمودند: مسجد در اسلام و در صدر اسلام همیشه مرکز جنبش و حرکت‌های اسلامی بوده... از مسجد تبلیغات اسلامی شروع می‌شده است، از مسجد حرکت قوای اسلامی برای سرکوبی کفار و وارد کردن آنها در [زیر] بیرق اسلام بوده است. شما که از اهالی مسجد و علمای مساجد هستید، باید پیروی از پیغمبر اسلام (ص) و اصحاب آن سرور کنید و مساجد را برای تبلیغ اسلام و حرکت اسلامیت و قطع ایادی شرک و کفر و تأیید مستضعفین در مقابل مستکبرین قرار دهید»^۱.

یکی از مهم‌ترین کارکردهای مسجد در دوران پس از انقلاب اسلامی و به ویژه در دوران پس از دفاع مقدس، تبیین و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت بوده است. همیشه در مساجد درس ایثار و شهادت به جوانان آموزش داده شده است و جوانان مسجدی همواره این درس مبارک را فرا گرفته و به بهترین شکل ممکن به آن عمل کرده‌اند.

مساجد در روزگار کنونی که ماهواره و اینترنت بسیاری از جوانان را به خود مشغول کرده، همچنان کارکرد خود را حفظ کرده‌اند و با صلابت به راه خود ادامه می‌دهند. در هر مسجد کوچک و بزرگی به برکت نظام اسلامی، پایگاه‌های بسیج شکل گرفته و جوانان مؤمن و متعهد در این پایگاه‌ها، آموزه‌های علمی و دینی را فرا گرفته و فرهنگ ایثار و شهادت را با جان و دل لمس می‌کنند.

به جرئت می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین مکان‌هایی که نسل جوان ما را از توفان حملات دشمنان حفظ کرده، مساجد بوده است؛ چنان‌که رهبر معظم انقلاب در خطبه‌های نماز جمعه دوازدهم اسفندماه سال ۷۶ فرمودند: «امروز جوانان ما در دنیایی که نسل جوان روزه‌روز، رو به فساد بیشتر می‌رود، در این مملکت، روزه‌روز پاکیزه‌تر، طاهرتر و نورانی‌تر می‌شوند. آن وقت تبلیغات استکباری، این کشور و این جوانان، این دانشگاه، این دانشجو و این استاد دانشگاه و نیز این طبقات گوناگون مردم را که همه سعی می‌کنند به خدا نزدیک شوند و خودشان را بیشتر با اسلام و احکام اسلامی منطبق کنند، می‌کوشد این‌گونه وانمود کند که از اسلام دور شده‌اند»^۲.

برگزاری یادواره‌های شهدا در مساجد سراسر کشور، از جمله مواردی است که می‌توان در خصوص نقش مساجد در زنده نگه داشتن فرهنگ ایثار و شهادت به آن اشاره کرد. در این یادواره‌ها، خاطرات رزمندگان

^۱ صحیفه سجادیه، ج ۷، ص ۶۵

^۲ خطبه‌های نماز جمعه ۱۲/۱۰/۷۶، دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله خامنه‌ای

و بسیجیان برای نسلی که جنگ را ندیدند و لمس نکردند، بازگو می‌شود تا آنها بدانند شهادت چیست، شهید کیست و از این طریق عطر شهادت را استشمام کنند.

در شرایط حساس امروز که نظام و اسلام مورد حمله همه‌جانبه و گسترده دشمنان قرار گرفته است، بهترین فرهنگی که می‌تواند روحیه دفاع از مرزهای جغرافیایی و عقیدتی را زنده نگه دارد، فرهنگ جهاد و شهادت است و مساجد بهترین و مناسب‌ترین مکان برای حفظ، تبیین و ترویج این فرهنگ به شمار می‌روند.

برای تحقق این مهم، باید در مساجد با استفاده از زبان و ابراز روز، فرهنگ جهاد و شهادت به نسل جوان ارائه شود و در این راستا با بهره‌گیری از فضای رسانه‌ای و تولیدات نرم‌افزاری، نمونه‌های علمی از دستاوردهای این فرهنگ نیز به جوانان عرضه شود؛ چراکه دیگر گفتار و بیان به تنهایی تأثیرگذاری کامل را در این زمینه نخواهد داشت.

بهره‌گیری از فناوری‌های دیجیتال، رسانه‌ای و بازی‌های رایانه‌ای، از مواردی است که می‌تواند با زبان نسل جوان و البته در فضای مسجد عرضه شود تا مساجد در ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در میان نوجوانان و جوانان، به نقش و جایگاه شایسته خود دست یابند.

هرچند تاکنون در این عرصه فعالیت‌های مختلفی به ویژه در زمینه کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد و پایگاه‌های بسیج انجام شده است، به نظر می‌رسد که باید هماهنگی هرچه بیشتری بین نهادهای فعال و حاضر در مساجد صورت گیرد تا از ظرفیت موجود در مساجد به بهترین شکل بهره‌برداری شود.

مساجد امروز ما باید به جایگاهی برسند که بار دیگر حسین فهمیده‌ها را تربیت کنند و جوانان امروز مانند جوانان سال ۵۷ و جوانان دهه ۶۰ آماده‌اند که در عرصه دفاع از کشور نقش‌آفرینی کنند؛ اما باید راه صحیح به آنان نشان داده شود تا مسیر کامیابی با تکیه بر مبانی دینی را در پیش بگیرند.